

N:o 76.

Af Herr **P. Gummesson**: *Angående upphörande af de s. k. mantalspenningarne.*

En ibland de orättvisaste af alla skatter i vårt land är utan tvifvel de s. k. mantalspenningarne. Grunden för denna skatts utgörande är nemligen icke, såsom förhållandet är med de flesta andra skattebidrag, den skattandes större eller mindre förmåga att betala skatten, utan endast den omständigheten att skattegifvaren uppnått en viss ålder och befinner sig i den ekonomiska ställning, att han ej ligger fattigvården till last, han må för öfrigt ega litet eller intet. Torparen och millionären hafva, hvad mantalspenningarne beträffa, precis samma skyldighet; på olikheten i de skattskyldiges förmögenhetsvilkor är ej det ringaste afseende fästadt. Hafva mantalspenningarne någonsin varit en rättvis skatt, något som dock kan med skäl betviflas, enär samhällsmedlemmarnes ekonomiska ställning väl aldrig äfven i de aldra äldsta tider varit fullkomligt lika, så måste detta hafva varit förhållandet vid statens aldra första uppkomst, då skilnaden i förmögenhetsvilkor var ringa; men i den mån samhället utvecklats och förmögenhetsförhållanden medborgarne emellan förändrats, har orättvisan af denna skatt blifvit allt mera i ögonen fallande. Statens inkomst af ifrågavarande skattetitel är ej heller, i jämförelse med statens öfriga inkomster, af den betydighet, att skattens bibehållande på sådan grund kan försvaras; tvärtom, mantalspenningarne utgöra, som bekant, endast en mycket ringa del af statsinkomsterna för närvarande 500,000 à 600,000 Riksdaler om året.

Det enda argument för mantalspenningarnes kvarhållande bland skattetitlarna, som skulle kunna bevisa skattens lämplighet och nödvändighet för statens ändamål, är det inflytande densamma skulle utöfva på utbildandet och vidmakthållandet af arbetarnes, den fattigare befolkningens medvetande af att vara statsmedborgare, medlemmar i ett sam-

hälle, som af dem kräfver icke allenast rättigheter, utan äfven skyldigheter. Häremot kan dock med skäl invändas, att någon visshet om, huruvida skatten utöfvar någon sådan verkan på ifrågavarande samhällsklass, svårligen torde kunna på något sätt vinnas — arbetarne sjelfve hafva, åtminstone så vidt jag har mig bekant, ej kommit till någon dylik erfarenhet. Goda lagar, god rättskipning och god undervisning torde i det afseendet verka vida kraftigare, än hvilken skatt som helst, personlig eller icke personlig.

Slutligen torde det ej heller böra förglömmas, att staten genom borttagandet af ifrågavarande skatt, för hvars debitering, uppbörd och redovisning han nu får vidkännas ganska betydliga utgifter genom aflöning af de med nämnda åligganden belastade tjänstemän, skulle vinna en kanske icke så ringa besparing medelst en minskning i lönerna åt desse tjänstemän, motsvarande den genom deras befrielse från dessa tjänsteåligganden uppkommande minskningen i deras arbete, en omständighet värd att beaktas under en tid, då, såsom nu, frågan om omorganisation och förenkling af förvaltningen i dess helhet ej mindre än dess särskilda underafdelningar synes, om ock ej hastigt, dock säkert nalkas sin lösning.

På grund af det nu anförda vågar jag vördsamt föreslå, att Riksdagen behagade besluta,

att mantalspenningarne från och med nästkommande års början skola upphöra.

Om remiss till vederbörande Utskott anhålles.

Stockholm den 26 Januari 1874.

P. Gummesson.